

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

(найменування центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки)

Національний університет «Запорізька політехніка»

(повне найменування закладу вищої освіти)

Кафедра «Менеджмент»

(найменування кафедри, яка відповідає за дисципліну)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор (перший проректор)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**ВК Історія української культури**

(код і назва навчальної дисципліни)

спеціальність

073 «Менеджмент»

(код і найменування спеціальності)

освітня програма (спеціалізація)

«Менеджмент організацій та адміністрування»

(назва освітньої програми (спеціалізації))

інститут, факультет

економіко-гуманітарний, економіки та управління

(найменування інституту, факультету)

мова навчання

державна

Робоча програма з дисципліни «Історія української культури»
 (назва навчальної дисципліни)
 для студентів
 спеціальності 073 «Менеджмент»
 освітня програма (спеціалізація) «Менеджмент організацій та адміністрування»
 (назва спеціалізації)

„01” 07, 2021 року - 19 с.

Розробники: професор Дедков М.В., доцент Турчина Л.В.
 (вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри українознавства та ЗМП

Протокол від 01. 07. 2021 року № 14

Завідувач кафедри українознавства та ЗМП

 (підпис)

(Чернова І.В.)
 (прізвище та ініціали)

01. 07. 2021 року

Схвалено науково-методичною комісією факультету економіки та управління

Протокол від “30” 08 2021_ року № 34

“30” 08 2021 року

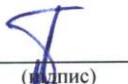
Голова
 (підпис)

(Корольков В.В.)
 (прізвище та ініціали)

Узгоджено групою забезпечення освітньої програми* _____

“ 30 ” 08 2021 року

Керівник групи

 (підпис)

(Пуліна Т.В.)
 (прізвище та ініціали)

*Якщо дисципліна викладається невипусковою кафедрою

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 07 "Управління та адміністрування" (шифр і назва)	Вибіркова	
Модулів – 2	Спеціальність: <u>073 "Менеджмент"</u> Освітня програма: <u>«Управління та адміністрування»</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 4		2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: Основні напрямки української культури на різних історичних етапах її становлення та розвитку (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		4-й	4-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Лекції	
		14 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		14 год.	2 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		58 год.	78 год.
Індивідуальні завдання:			
4 год.	6 год.		
		Вид контролю: іспит	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 30% до 70%

для заочної форми навчання – 6% до 94%

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: надати студентам знання з історії української культури, зосередившись на найбільш актуальних проблемах: поняття культури, її структури та функцій; причини, час зародження мистецтва, види та жанри мистецтва; особливості розвитку культури певних регіонів з характерним історично визначеним рівнем розвитку суспільства, творчих сил і здібностей людей та дати уявлення про зв'язок української культури зі світовою; найвидатніші культурні досягнення людства в стародавню добу, в період середньовіччя та нового часу, на сучасному етапі; витоки, формування, особливості розвитку культури українського народу.

Завдання: розуміти місце і роль культури в структурі людської життєдіяльності; вивчити досвід поколінь та історичні уроки розвитку суспільства, людини, культури; формувати всебічно і гармонійно розвинену особистість, людину, що органічно поєднує в собі духовне багатство, моральну чистоту і фізичну досконалість; сприяти виробленню високих гуманістичних, духовно-культурних ідеалів, морально-етичних та естетичних критеріїв і принципів життєдіяльності; розуміти цінність і необхідність збереження культурних здобутків людства.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Історія української культури» студент повинен отримати

загальні компетентності:

ЗК 1: здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

ЗК 2: здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

ЗК 13: цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

фахові компетентності:

СК 6: здатність діяти соціально і свідомо;

СК 14: розуміти принципи психології та використовувати їх у професійній діяльності;

СК 15: здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички.

очікувані програмні результати навчання:

ПРН 1: з'ясувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

ПРН 2: зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя;

ПРН 15: демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та між культурності.

Компетентності, які формуються у результаті вивчення навчальної дисципліни «Історія української культури»

Назва теми	Загальнонаукові та соціально-особистісні компетентності, що формуються в рамках теми
Тема 1. Витоки української культури.	<ul style="list-style-type: none"> • здатність аналізувати основні етапи історичного осмислення культури; • здатність виявляти, в яких напрямках розвивалася світова та вітчизняна культурологічна думка; обґрунтувати головні функції культури; • виділяти загальні риси, які характеризують національну ідентичність; • виділяти етапи становлення релігійно-міфологічних уявлень стародавніх слов'ян; • пояснювати, які прадавні племена брали участь в етногенезі на території України.
Тема 2. Культура Давньої Русі та Галицько-Волинського князівства/королівства.	<ul style="list-style-type: none"> • здатність підкреслювати значення християнства, яке стало основою світогляду давньоруського суспільства; • здатність характеризувати культурні наслідки християнізації Русі; • здатність пояснювати, який вплив мала культура Візантії на формування художньої культури Давньої Русі; • здатність підкреслити самобутність давньоруської культури; • здатність пояснити відмінність між давньоруською культурою і сучасною російською; • здатність визначати особливості культурного розвитку Галицько-Волинської держави.
Тема 3. Культура періоду становлення української народності (XIV – початку XVII ст.)	<ul style="list-style-type: none"> • здатність виокремлювати історичне значення гуманістичного та реформаційного рухів; • здатність виокремити історичні умови розвитку ренесансної культури України; • здатність пояснити, як виявила себе ренесансна традиція на теренах України;

	<ul style="list-style-type: none"> • здатність виділяти основні напрями діяльності братських шкіл; • здатність характеризувати вплив європейського Відродження на духовне життя України.
Тема 4. Духовна культура України епохи Бароко та доби Просвітництва (друга половина XVII–XVIII ст.)	<ul style="list-style-type: none"> • здатність аналізувати соціально-політичні чинники розвитку української культури у другій половині XVII – XVIII ст.; • здатність виявляти особливості українського бароко як загальнокультурного стилю та його прояви у мистецтві; • здатність усвідомлювати роль козацтва у формуванні національної самовизначеності української культури; • здатність визначати роль творчості Григорія Сковороди як явища світової та вітчизняної культури; • здатність розуміти вплив української культури на розвиток культурних процесів у Росії.
Тема 5. Національно-культурне відродження в Україні кінця XVIII – XIX ст. Український романтизм	<ul style="list-style-type: none"> • здатність визначати особливості та тенденції розвитку українського відродження; • здатність аналізувати зв'язок романтизму та українського національного відродження; • здатність розуміти роль творчості Тараса Шевченка у становленні нової української культури; • здатність усвідомлювати роль В. Антоновича, М. Костомарова, М. Драгоманова у становленні вітчизняної історичної науки; • здатність характеризувати становлення українського театрального та музичного мистецтва.
Тема 6. Духовна культура України XX ст.	<ul style="list-style-type: none"> • здатність визначати характерні риси модернізму як системи художніх цінностей кінця XIX – поч. XX ст.; • здатність аналізувати тенденції розвитку української культури за радянської доби; • здатність розуміння процесу українського національно-культурного відродження 20-х рр. XX ст.; • здатність розкриття специфіки соцреалізму як типу тоталітарної культури; • здатність визначати наростання кризових явищ у культурі глобалізованого світу.
Тема 7. Культура України в умовах нових соціально-політичних реалій (90–	<ul style="list-style-type: none"> • здатність розуміти суть процесу експансії «маскультури» в сучасній культурі; • здатність співставляти поняття «елітарна культура» та «масова культура»;

ті роки ХХ – початок ХХІ ст.)	<ul style="list-style-type: none"> • здатність розкривати специфіку проблеми культурного відчуження; • здатність визначати специфіку постмодерністської моделі світу в українській та світовій інтерпретаціях; • здатність аналізувати тенденції розвитку нового національного відродження доби незалежності України.
-------------------------------	--

Структура складових загальних компетентностей з навчальної дисципліни «Історія української культури»

Знання	Уміння	Комунікація	Автономність і відповідальність
<ul style="list-style-type: none"> • здатність користуватися знаннями про регіональну типологію української культури для здійснення наукових та соціально-культурних проєктів; • здатність критичного осмислення теорій витоків української культури, її періодизації; головних принципів, методів, категоріального апарату з історії, культури та культурології. 	<ul style="list-style-type: none"> • здатність впроваджувати знання про українське мистецтво до євроінтеграційних процесів становлення сучасної освіти та науки; • здатність розвивати художній смак та естетичні уявлення у формуванні креативного мислення; • здатність застосовувати знання особливостей українського менталітету та слов'янського світогляду в процесі подальшого формування сучасного 	<ul style="list-style-type: none"> • здатність розвивати комунікативні навички через застосування інтеркультурних компетенцій у міжнародній професійній діяльності, науковому спілкуванні та свідомої участі у сучасних євроінтеграційних процесах України; • здатність формувати абстрактне мислення через застосування культурних здобутків України в становленні професійних навичок. 	<ul style="list-style-type: none"> • здатність використовувати основні поняття про культуру її структуру та форми в науковій та практичній діяльності; • здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності; • формування відповідальності та самостійності у прийнятті рішень.

	європейського менталітету.		
--	----------------------------	--	--

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Культура України від найдавніших часів до середини XIV ст.

Тема 1. Витоки української культури.

Культура – об’єкт наукового дослідження. Поняття «культура». Культура як сукупність засобів та прийомів людської діяльності. Культурні контакти і взаємовплив культур народів світу. Філософські концепції культури. Українська культура як цілісна система. Феномен української культури та її самобутність. Провідні функції культури в процесі українського державотворення. Історичні та геополітичні умови формування української культури. Українська культура: основні етапи розвитку, носії українського культурного процесу.

Зарубинецька та черняхівська культури. Культура стародавніх слов’ян: венеди, анти, склавини. Життя, побут, світогляд стародавніх слов’ян. Язичницька культура. Міфологія східнослов’янських племен. Мистецькі набутки слов’ян. Особливості писемності. «Велесова книга». Античні історики про слов’ян та їх культуру.

Тема 2. Культура Давньої Русі та Галицько-Волинського князівства/ королівства.

Джерела формування культури Давньої Русі. Матеріальна і духовна культура східних слов’ян. Уявлення про культуру в Русі. Особливості давньоруського мистецтва. Періоди розвитку давньоруського мистецтва. Музика. Театральні видовища. Хрещення Русі й реформація культури: претензії православ’я бути культурою. Церква та її роль у культурному житті Давньої Русі. Монастирі. Писемність і літературна традиція. Освіта та наукові знання. Бібліотеки. Книжна справа. Найдавніші літописи. Ідея єдиної Русі як культурна парадигма («Слово о полку Ігоревім»). Давньоруська міська культура. Культова, оборонна та палацова архітектура. Софіївський собор, Десятинна церква, Золоті ворота. Іконопис як один з найбільш яскравих напрямів образотворчого мистецтва. Фрески та мозаїка. Внесок Ярослава Мудрого в розвиток культури.

Історико-культурне значення утворення Галицько-Волинської держави. Фортифікаційна і будівельна діяльність князів. Роль Данила Галицького в культурному піднесенні князівства. Літописання. Галицька архітектурна школа. Іконописні традиції ГВК.

Змістовий модуль 2. Культура України героїчної доби (XIV–XVIII ст.)

Тема 3. Культура періоду становлення української народності (XIV–початку XVII ст.)

Специфічні риси культури Ренесансу: ідея самоцінності та самодостатності людської особистості, гуманізм, універсалізація. Формування і розвиток української культури в XIV–XVII ст. та вплив на нього політичної ситуації. Перехід українських земель під владу Великого князівства Литовського, згодом Речі Посполитої. Суспільно-політичні умови формування нового (ренесансного) типу української культури. Зміна зовнішньополітичних обставин як профільний чинник трансформування української культури. Вплив мистецтва Відродження на українську архітектуру (сер. XVI ст.). Еволюція української скульптури і живопису в XIV–XVII ст. Вплив релігійного мистецтва на український живопис. Своєрідність української ікони.

Діяльність культурно-освітніх осередків. Особливості функціонування братських шкіл. Розвиток науки, видання букварів, граматик. Полемічна література.

Тема 4. Духовна культура України епохи Бароко та доби Просвітництва (друга половина XVII–XVIII ст.)

Витоки козацької культури та основні джерела її вивчення. Проблема синкретизму козацької культури. Освітня система в козацькій державі. Козацька етнопедагогіка.

Світоглядно-естетичні засади українського бароко: антиномічність, динамізм, нагромодження прикрас, алегорій та емблем, парадокс та надмірна театральність. Формування нового ідеалу людини – «людина національна». Інтерпретація бароко як національно-органічного стилю в українській культурі. Напрямки розвитку архітектури: єзуїтське бароко, перехідний стиль, українське бароко. Декоративізм, орнаментальність та колористика як характерні риси українського архітектурного бароко. Палацова архітектура. Рококо в українських архітектурних пам'ятках. Розвиток української барокової скульптури. Бароко в живописі (М. Петрахович, І. Руткович), розвиток парсунного портрету і гравюри (О. Тарасевич, Л. Тарасевич, І. Щирський.). Бароко в літературі. Нові здобутки українського барокового музичного мистецтва. Формування національної української культури бароко як стильова домінанта епохи. Розвиток барокової поезії, церковної музики. Поширення хорового (партесно-хорального) співу.

Культурологічна і просвітницька діяльність Івана Мазепи. Культура і мистецтво в Україні XVIII ст. Розвиток освіти. Києво-Могилянська академія як вищий навчальний заклад, центр науки і культури. Створення колегій. Григорій Сковорода — просвітитель, філософ і поет. Вплив української культури на розвиток культурних процесів у Росії (С. Полоцький, С. Яворський, Ф. Прокопович).

Змістовий модуль 3. Українське національно-культурне відродження (кінець XVIII – XIX ст.)

Тема 5. Національно-культурне відродження в Україні кінця XVIII – XIX ст. Український романтизм

Просвітительські ідеї в культурі України. Вплив соціально-політичних подій на розвиток української культури у першій половині XIX ст. Основні риси

культури ХІХ ст. Ідейний пошук романтизму, індивідуалізму в художній культурі ХІХ в. Поширення освіти, відкриття шкіл, народних училищ. Роль Харківського та Київського університетів. Розвиток науки та філософської думки. Розвиток історичної науки та фольклорні дослідження. «Історія Русів». Зв'язок народного та професійного мистецтва. Діяльність Тараса Шевченка. Кирило-Мефодіївське товариство.

Ідейний пошук романтизму, індивідуалізму в художній культурі ХІХ ст. Формування української класичної літератури. Романтизм у літературі. Критичний реалізм 30-40-х рр. ХІХ ст. Натуралізм в мистецтві. Соціальні протиріччя ХІХ–ХХ ст. в культурі. Література кінця ХІХ ст. Початок науково-технічної революції. Культурологічний зміст відкриттів ХІХ ст.

Українська культура в період національного відродження (друга половина ХІХ–початок ХХ ст.). Циркуляр Валуєва 1863 р. про заборону української мови. Емський указ 1876 р. про заборону українського письменства. Національні культурні організації та рухи в умовах реакційної урядової політики. Роль українського мистецтва у боротьбі зі спробами зросійщення України. Освіта і наука. Діяльність В. Антоновича, М. Костомарова, М. Драгоманова. Особливості літературного процесу. Розвиток українського театрального мистецтва. Музичне мистецтво. М. Лисенко – основоположник української класичної музики. Живопис, скульптура, архітектура.

Змістовий модуль 4. Українська культура ХХ - поч. ХХІ ст.

Тема 6. Духовна культура України ХХ ст.

Основні естетичні принципи модернізму. Особливості розвитку літератури (І. Франко, П. Грабовський, М. Коцюбинський). Український неоромантизм (М. Вороний, Леся Українка); своєрідність українського експресіонізму (П. Карманський, В. Стефаник). Український авангард 1900–1910 рр. Групи «Молода Муза» (Б. Лепкий, П. Карманський та ін.), «Українська хата» (М. Вороний, Г. Чупринка та ін.). Футуризм у малярстві та поезії (В. Єрмолов, М. Семенко та ін.).

Українське національне відродження періоду Української революції. Тенденції розвитку української культури у нових політичних умовах. Українізація та її суть. Основні засади п'ятирічних планів культосвітнього будівництва УСРР. Основні напрямки в розвитку українського мистецтва у 20-30-і рр. ХХ ст. Реалізм та соцреалізм в українському живописі. Український мистецький авангард та його доля. Література й театр на тлі нових національних та соціальних реалій. Стан української кінематографії. О. Довженко. Відносини держави і церкви. Трагедія української культури у період сталінізму. Культура УРСР під час Другої світової війни.

Політика правлячої комуністичної партії у сфері культури українського народу у другій половині 1940-х рр. – першій половині 1960-х рр. Посилення ідеологізації культури, вихолощення національної самобутності з культурного і духовного життя українського народу. Негативні наслідки наступу тоталітаризму на культуру.

Українська культура в умовах кризи авторитарного режиму. Рівень, якість та темпи розвитку української культури у другій половині 1960-х – 1980-і рр. Українські митці і дисидентський рух.

Тема 7. Культура України в умовах нових соціально-політичних реалій (90–ті роки ХХ – початок ХХІ ст.)

Українська культура в зарубіжжі. Культура України в умовах кризи радянського суспільства і становлення української державності. Громадсько-культурні і суспільно-політичні організації, угруповання і рухи, їх значення в культурному житті українців. Соціокультурна ситуація незалежної України. Новий статус національної культури. Реформування системи вищої освіти. Розвиток української науки. Розділення культури на елітарну і масову. Розвиток культури національних меншин. Нові відносини держави і церкви. Культурні контакти з різними країнами.

Нові тенденції в мистецькому житті як результат отриманої в 90-ті рр. свободи творчості. Розвиток української національної музичної школи. Театр і кіно. Негативні наслідки комерціалізації мистецтва. Вплив політичної боротьби в сучасній Україні на розвиток вітчизняної культури. Перспективи розвитку національної культури. Досягнення і проблеми культури незалежної України. Українська культура за межами України.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с	лаб	інд	с.р.		л	с	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Культура України від найдавніших часів до середини ХІV ст.												
Тема 1. Витоки української культури	14	2	2			10	14	2	2			10
Тема 2. Культура Давньої Русі та Галицько-Волинського князівства/королівства	12	2	2			8	14	2			2	10
Разом за змістовим модулем 1	26	4	4			18	28	4	2		2	20
Змістовий модуль 2. Культура України героїчної доби (ХІV – ХVІІІ ст.)												
Тема 3. Культура періоду становлення української народності (ХІV–початку ХVІІ ст.)	12	2	2			8	12					12

Тема 4. Духовна культура України епохи Бароко та доби Просвітництва (друга половина XVII–XVIII ст.)	12	2	2			8	12					12
Разом за змістовим модулем 2	24	4	4			16	24					24
Модуль 2												
Змістовий модуль 3. Українське національно-культурне відродження (кінець XVIII –XIX ст.)												
Тема 5. Національно-культурне відродження в Україні кінця XVIII – XIX ст. Український романтизм	16	2	2		4	8	18				4	14
Разом за змістовим модулем 3	16	2	2		4	8	18				4	14
Змістовий модуль 4. Українська культура XX - поч. XXI ст.												
Тема 6. Духовна культура України XX ст.	12	2	2			8	10					10
Тема 7. Культура України в умовах нових соціально-політичних реалій (90-ті роки XX – початок XXI ст.)	12	2	2			8	10					10
Разом за змістовим модулем 4	24	4	4			16	20					20
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Усього годин	90	14	14		4	58	90	4	2		6	78

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Феномен української культури.	2
2	Історичні передумови виникнення та формування української культури	2
3	Розвиток культури впродовж литовсько-польського та польсько-козацького періодів (XIV-XVII ст.)	2
4	Культура Гетьманщини (1648 – 1783 рр.).	2
5	Українська культура кінця XVIII – XIX ст.	2
6	Українська культура XX ст.	2
7	Сучасна українська культура, перспективи розвитку.	2
	Разом	14

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
-------	------------	-----------------

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	-	-

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сутність та витоки української культури	10
2	Культура княжої доби	8
3	Культура литовсько-польського періоду	8
4	Українська культура часів Гетьманщини	8
5	Українська культура наприкінці XVIII – XIX ст.	8
6	Політика радянської влади у сфері культури у 20-80-ті рр. XX ст.	8
7	Основні тенденції розвитку сучасної української культури.	8
	Разом	58

8. Індивідуальні завдання

Для студентів денної форми навчання – підготовка рефератів на семінарські заняття (на вибір).

1. Історія формування та багатозначність поняття «цивілізація».
2. Дилема «Схід-Захід» в історичному розвитку української нації.
3. Проблема національної ідентичності українців.
4. Феномен трипільських протоміст.
5. Мистецтво кам'яного віку: український контекст.
6. Характерні риси давньогрецької культури.
7. Порівняльна характеристика культур Давньої Греції та Давнього Риму.
8. Кочові племена Північного Причорномор'я та античний світ: проблема культурних впливів.
9. Звіриний стиль як вершина скіфського мистецтва.
10. Військова справа скіфів та сарматів.
11. Архітектура античних колоній північного Причорномор'я: особливості розвитку.
12. Етнічні та етнокультурні процеси на території Європи у I тис. до н.е. - I тис. н.е.: слов'янська проблема.
13. Літописні племена Русі.
14. Слов'янська першооснова та іноетнічні впливи у давньоруській культурі.
15. Вірування та обряди стародавніх слов'ян.
16. Кирило-мефодіївські традиції в давньоруському християнстві.
17. Традиції іконописання в Давній Русі.
18. Формування традицій української пластики: княжа доба.

19. Усна народна творчість – величезна скарбниця духовної культури Давньої Русі.
20. Запровадження літературної мови на Русі.
21. Просвітницька діяльність Кирила і Мефодія.
22. «Ізборник Святослава» – найдавніша пам'ятка писемності Давньої Русі.
23. Літописання як самобутній жанр літератури.
24. «Слово о полку Ігоревім» – перлина давньоруської літератури.
25. Галицько-Волинське князівство – спадкоємець культури Давньоруської держави.
26. Правління Данила Галицького – одна з умов становлення і подальшого розвитку національної культури.
27. Галицько-Волинська держава: проблема стосунків з середньовічною Європою.
28. Стили та напрямки в архітектурі Галицько-Волинського держави.
29. Сакральна архітектура Львова княжої доби.
30. Ренесанс – перехідна епоха від середньовічної культури до культури Нового часу.
31. Мистецтво Відродження як своєрідний синтез античної фізичної краси і християнської духовності.
32. Гуманістична ідеологія в українській культурі: шляхи проникнення.
33. Реформаційні ідеї в українській ренесансній культурі.
34. Ренесансна ідеологія в українській літературі.
35. Живопис українського Ренесансу: розвиток жанрів та колористики.
36. Києво-Могилянська академія та її значення для розвитку науки та освіти в Україні у XVII–XVIII ст.
37. Українське бароко як нове світовідчуття і нове мистецтво.
38. Художньо-естетичні особливості української барокової літератури.
39. Формування нових світоглядних парадигм в Україні др. пол. XVII – XVIII ст.
40. Феномен Богородиці-Покрови в мистецтві і легендах козацької України.
41. Архетипи українського народного живопису: козак Мамай.
42. Витоки українського Просвітництва: європейська та українська філософська думки.
43. Організаційні форми українського Просвітництва («Зібрання», «Попівська академія»).
44. Класицизм як елемент російської імперської ідеології.
45. Трансформація козацької старшини в дворянський стан на поч. XIX століття.
46. Софіївка як видатна пам'ятка садово-паркового мистецтва.
47. Різноманітність видів і форм художньої культури модернізму.
48. Ідея суспільного прогресу в творах українських просвітників.
49. Проблема протистояння класицизму та романтизму: український контекст.
50. Засади українського романтизму як підґрунтя української національної ідеї.
51. Тарас Шевченко як творець міфологізованої національної свідомості.
52. Месіанство України в «Книзі буття українського народу».
53. Реалізм в українському музичному мистецтві: Микола Леонтович.

54. Проблема національної ідентифікації в українському реалістичному живописі: передвижники і Україна.
55. Творчість західноукраїнських художників: Теофіл Копистянський.
56. Ідейно-теоретичні передумови формування вітчизняних модерністичних тенденцій.
57. Чинники та характер модернізації вітчизняного соціокультурного простору.
58. Полістилізм українського живопису к. ХІХ ст.
59. Еклектизм в українській архітектурі.
60. Духовна еволюція та світоглядна позиція Миколи Хвильового.
61. Українська культура у 20-30-ті роки ХХ ст.
62. Олександр Довженко і становлення української кінематографії.
63. Національна культура в сучасній Україні.

Для студентів заочної форми навчання – контрольна робота.

9. Методи навчання

Під час викладання курсу використовуються наступні методи навчання:

- словесні;
- наочні;
- практичні;
- евристичні;
- проблемно-пошукові;
- науково-дослідницькі;
- метод проблемного викладання.

10. Очікувані результати навчання з дисципліни

- здобуття практичних навичок для оцінки поточних соціокультурних процесів та явищ;
- усвідомлення необхідності навчання впродовж усього життя, дотримання принципів безперервного розвитку та постійного самовдосконалення;
- прагнення професійного зростання, прояв толерантності та готовності до інноваційних змін, визначення головних етапів та стадій, умов функціонування української культури; найважливіших подій, явищ, персоналій українського культурного життя; історичних форм розвитку культури в Україні;
- аналізувати літературу з історії української культури; дискутувати з проблемних, суперечливих питань українського культурного процесу;
- застосовувати знання з історії української культури у процесі розв'язання професійних завдань,
- досліджувати та ідентифікувати функціональні області та їх взаємозв'язки, налагоджувати комунікації між суб'єктами різних культур різного рівня,
- демонструвати навички письмової та усної комунікації державною мовою, фахово використовувати термінологію, здобуття практичних навичок для оцінки поточних соціокультурних процесів та явищ,

- усвідомлювати необхідність навчання впродовж усього життя з метою поглиблення набутих та здобуття нових фахових знань,
- формувати додаткові компетентності шляхом самонавчання, участі у різноманітних тренінгах, культурних програмах.

11. Засоби оцінювання

Для студентів денної форми навчання: усне опитування на семінарських заняттях, заслуховування рефератів під час семінарських занять, аудиторна контрольна робота за змістовими модулями, рубіжні контролю.

Для студентів заочної форми навчання: захист контрольної роботи, письмова відповідь на іспитові питання.

11. Критерії оцінювання

Кожен рубіжний контроль передбачає два змістових модулі й оцінюється за 100-бальною шкалою.

Під час контролю враховуються наступні види робіт:

- активність роботи студента на практичному занятті оцінюється до 5 балів. (Всього 7 семінарських занять по 5 балів = 35 балів);
- перевірка конспекту лекцій – 20 балів;
- аудиторна контрольна робота – до 45 балів.

Підсумковий контроль визначається як середня двох контролів за перший та другий змістовні модулі.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Методичні вказівки з планами семінарських занять з дисципліни «Історія української культури» для студентів усіх спеціальностей

- денної форми навчання / Укл.: М.В. Дедков, Г.І. Шаповалов, І.М. Спудка та ін. – Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2020. – 46 с.
2. Методичні вказівки для самостійної роботи з дисципліни «Історія української культури» для студентів усіх спеціальностей денної форми навчання з питаннями для самостійної роботи і тестами для перевірки знань / Укл.: М.В. Дедков, Г.І. Шаповалов, І.М. Спудка та ін. – Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2020. – 46 с.
  3. Методичні вказівки з питаннями для самостійної роботи студентів та варіантами контрольних робіт з дисципліни "Історія української культури" для студентів усіх спеціальностей заочної форми навчання / Укл. М.В.Дедков. – Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2020. – 42 с.

14. Рекомендована література

Базова:

1. Історія світової культури / Під заг. ред. М.В. Дедкова. – Запоріжжя: Дике Поле, 2009. – 376 с.
2. Історія української культури: підручник / В.А. Качкан, О.Б. Величко, Н.М. Божко та ін. — 4-е вид. – К., 2021. – 368 с.
3. Кордон М.В. Українська та зарубіжна культура: Підручник / М. В. Кордон. – [вид. 2-ге]. – К.: Центр учбової літератури, 2019. – 584 с.
4. Павлова О., Мельничук Т. Історія української культури: Навч. посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2019. – 2-ге вид. – 340 с.
5. Українська культура: цивілізаційний вимір / Я. С. Калакура, О. О. Рафальський, М. Ф. Юрій. – К.: ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2015. – 496 с.

Допоміжна:

1. Абрамович С.Д., Чікарькова М.Ю. Світова та українська культура: Навч. пос. / С. Д. Абрамович, М. Ю. Чікарьова. – Львів: Світ, 2004. – 344 с.
2. Білик Б. Історія української та зарубіжної культури: Навч. посіб./ Б. Білик та ін.; За ред. С. Клапчука, В. Остафійчука. – К.: Вища шк.; Знання, 1999. – 326 с.
3. Гаврюшенко О. А. Історія культури: Навч. посібник / Наук. ред. В. М. Шейко О. А. Гаврюшенко, В. М. Шейко, Л. Г. Тишевська. – К.: Кондор, 2004. – 763 с.
4. Греченко В. Історія світової та української культури: Підруч / [В. Греченко, І. Чорний, В. Кушнерук, В. Режко]. – К.: Літера, 2000. – 464 с.
5. Горський В.С. Філософія в українській культурі: (методологія та історія). Філософські нариси / В. С. Горський. – К.: Центр практичної філософії, 2001. – 236 с.

6. Дещинський Л. Українська та зарубіжна культура. Навчальний посібник / [Л. Дещинський, Я. Денісов, М. Скалецький, Л. Цубов, Н. Барановська, О. Макарчук]. – Вид. 4-е, перероблене і доповнене. – Л.: Бескид Біт, 2005. – 304 с.
7. Зотов В. Українська та зарубіжна культура. Словник культурологічних термінів / В. Зотов, А. Клімачова, В. Таран. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 269 с.
8. Історія української культури у 5 т.
  - T.1. Історія культури давнього населення України. – К., 2001.
  - T.2. Українська культура XIII – першої половини XVII ст. – К., 2002.
  - T.3. Українська культура першої половини XVII – XVIII ст. – К., 2003.
  - T.4. Українська культура другої половини XIX ст. – К., 2005
  - T.5. Кн.1. Українська культура XX – початку XXI століть. – К., 2011.- 862 с.
9. Кормич Л.І., Багацький В.В. Культурологія (історія і теорія світової культури XX століття): Навч. Посібник / Л. І. Кормич, В. В. Багацький В.В. [3 вид]. – Х.: Одисей, 2004. – 304 с.
10. Курас І. Провідники духовності в Україні / І. Курас. – К.: Вища школа, 2003. – 738 с.
11. Левчук Л. Історія світової культури. Культурні регіони: Навч. посібник / Л. Левчук. – К.: Либідь, 1997. – 449 с.
12. Матвеева Л. Культурологія: Курс лекцій: Навч. посібник / Л. Матвеева. – К.: Либідь, 2005. – 512 с.
13. Миропольська Н. Художня культура світу: Європейський культурний регіон: Навч. посіб. / [Н. Миропольська, Е. Белкіна, Л. Масол, О. Оніщенко]. – К.: Вища школа, 2001. – 191 с.
14. Пальм Н. Д. Історія української культури : навчальний посібник / Н.Д. Пальм, Т.Є. Гетало. – Х.: Вид. ХНЕУ, 2013. – 296 с.
15. Погорілий О. Культурологія: Навчальний посібник / Упоряд.: О. Погорілий, М. Собуцький. – К.: Києво-Могилянська академія, 2005. – 320 с.
16. Подольська Є.А., Лихвар В.Д., Погорілий Д.Є. Культурологія: 100 питань – 100 відповідей. Навчальний посібник для студ. вищих навч. закл. / Є. А. Подольська, В. Д. Лихвар, Д. Є. Погорілий. – К.: Фірма «ІНКОС», 2008. – 240 с.
17. Попович М. Григорій Сковорода: філософія свободи / М. Попович. – К.: Майстерня Білецьких, 2007. – 255 с.
18. Українська культура: цивілізаційний вимір/ Я. С. Калакура, О. О. Рафальський, М. Ф. Юрій. – К.: ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2015. – 496 с.
19. Українська та зарубіжна культура: Підручник / [за ред. В.О.Лозового]. – Х., 2006. – 376 с.
20. Тюрменко І. Культурологія: теорія та історія культури: Навчальний посібник / За ред. І. Тюрменко, С. Буравченкова, П. Рудик. – К.: Центр навчальної літератури, 2010. – 370 с.

21. Шевнюк О. Українська та зарубіжна культура: Навч. посібник. / О. Шевнюк. – К.: Знання-Прес, 2002. – 277 с.

15. Інформаційні ресурси:

1. http://pidruchniki.ws/16140505/kulturologiya/natsionalno-kulturne_pidnesennya_20-30-h_rokiv#985
2. http://www.nuos.edu.ua/files/Visotskii_Istoriia_ukrayinskoyi_kulturi.pdf
3. <http://litopys.org.ua/krypcult/krcult.htm>
4. http://chitalka.info/gp_07/gp_07index.htm
5. <http://izbornyk.org.ua/istkult2/ikult2.htm>
6. http://www.franko.lviv.ua/faculty/Phil/madey_ist_ukr_cultury.pdf
7. http://www.nuos.edu.ua/files/Shieiko_Tishievska_Istoriia_ukrayinskoyi_kulturi.pdf
8. <http://repository.hneu.edu.ua/jspui/bitstream/>

Запоріжжя , 2021 рік